

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 138/2022**

Het Hof vernietigt de specifieke antimisbruikbepaling en de terugwerkende kracht van de algemene antimisbruikbepaling, maar verwerpt voor het overige de beroepen tot vernietiging van de wet tot invoering van een effectentaks

Meerdere personen verzoeken het Hof om de vernietiging van de taks, voorzien bij de wet van 17 februari 2021, die jaarlijks verschuldigd is op het aanhouden van een effectenrekening met een waarde boven de 1 miljoen euro. Die taks gaat gepaard met een specifieke en een algemene antimisbruikbepaling. Het Hof vernietigt de specifieke antimisbruikbepaling en de retroactieve uitwerking van de algemene antimisbruikbepaling. Volgens het Hof verduidelijken noch de tekst van de wet noch de parlementaire voorbereiding op voldoende duidelijke wijze op welke twee categorieën van verrichtingen de specifieke antimisbruikbepaling betrekking heeft. Het is voor de betrokken personen onvoldoende voorzienbaar of ze aan de belasting zijn onderworpen. Met betrekking tot de terugwerkende kracht van de algemene antimisbruikbepaling, oordeelt het Hof dat die niet wordt verantwoord door bijzondere omstandigheden. Het Hof verwerpt de beroepen voor het overige.

1. Context van de zaak

De wet van 17 februari 2021¹ voert een jaarlijkse taks in op het aanhouden van een effectenrekening. Het gaat om de tweede « effectentaks ». Bij zijn [arrest nr. 138/2019](#) van 17 oktober 2019 heeft het Hof een eerste effectentaks vernietigd. Het tarief van de nieuwe taks bedraagt 0,15 % van de gemiddelde waarde van alle financiële instrumenten die tussen 1 oktober en 30 september worden aangehouden op een effectenrekening. Er geldt evenwel een vrijstelling indien die gemiddelde waarde niet meer bedraagt dan 1 miljoen euro.

De wet van 17 februari 2021 bevat ook twee antimisbruikbepalingen: een specifieke antimisbruikbepaling, die twee specifieke verrichtingen op onweerlegbare wijze (d.w.z. zonder dat de belastingplichtige het tegendeel kan bewijzen) kwalificeert als fiscaal misbruik, en een « algemene » antimisbruikbepaling, waarbij de administratie moet bewijzen dat een verrichting misbruik vormt.

Tegen de wet van 17 februari 2021 worden meerdere beroepen tot vernietiging ingesteld, door onder meer de Beroepsvereniging van de Verzekeringsondernemingen in België (Assuralia), en een aantal vzw's en grote en kleine verzekeringsondernemingen.

2. Onderzoek door het Hof

¹ Wet « houdende de invoering van een jaarlijkse taks op de effectenrekeningen ».

De verzoekende partijen voeren verscheidene grieven aan tegen de wet van 17 februari 2021. Die grieven hebben onder meer betrekking op de keuze om enkel effectenrekeningen te belasten (2.1), de drempel van 1 miljoen euro (2.2), de antimisbruikbepalingen (2.3) en de terugwerkende kracht van die antimisbruikbepalingen (2.4).

2.1. De keuze om enkel effectenrekeningen te belasten (B.7.1 – B.12)

In een eerste grief voeren de verzoekers de schending aan van het fiscaal gelijkheidsbeginsel (artikel 172 van de Grondwet). Volgens de verzoekers is het niet redelijk verantwoord dat de taks enkel verschuldigd is op financiële instrumenten die op een effectenrekening zijn ingeschreven en niet op financiële instrumenten die op een andere wijze (bijvoorbeeld op spaar- of zichtrekeningen) worden aangehouden.

Het Hof is van oordeel dat de keuze van de wetgever om enkel financiële instrumenten die op een effectenrekening worden aangehouden te belasten op een objectieve en redelijke wijze is verantwoord, rekening houdend met, enerzijds, de ruime beoordelingsbevoegdheid waarover de wetgever in fiscale zaken beschikt en, anderzijds, de voordelen die een effectenrekening biedt voor de invoering van een taks die efficiënt is en zoveel mogelijk geautomatiseerd kan worden geïnd.

2.2. De drempel van 1 miljoen euro (B.13 – B.15)

De verzoekers ontwikkelen een tweede grief gesteund op de schending van het fiscaal gelijkheidsbeginsel, doordat de bestreden taks slechts verschuldigd is indien de gemiddelde waarde van de belastbare financiële instrumenten ingeschreven op de effectenrekeningen tijdens de referentieperiode meer bedraagt dan 1 miljoen euro. Volgens de verzoekers leidt dit ertoe dat een persoon die als enige een effectenrekening aanhoudt waarvan de belastbare grondslag de drempel van 1 miljoen euro net niet bereikt, niet aan de taks wordt onderworpen, terwijl verschillende personen die samen een effectenrekening aanhouden waarvan de waarde dit bedrag wel overschrijdt, wel worden belast, zelfs indien hun respectievelijk aandeel in deze waarde minder bedraagt dan 1 miljoen euro.

Het Hof oordeelt dat het bepalen van een drempelbedrag binnen de beoordelingsbevoegdheid van de belastingwetgever valt en dat deze geen rekening kan houden met de bijzonderheden van elk gegeven geval. Het Hof stelt verder vast dat de keuze van de wetgever voor het invoeren van een drempel van 1 miljoen euro gebaseerd is op de overweging dat het onder dit bedrag eenvoudiger is om alternatieve beleggingsopties te vinden om aan de taks te ontsnappen alsook dat de opbrengst voor de taks onder dit bedrag niet in verhouding zou staan met de administratieve lasten die verbonden zijn aan de inning ervan. Gelet op deze elementen, en gelet op de door de wetgever verwachte opbrengst van de taks en het gehanteerde tarief, is het volgens het Hof niet kennelijk onredelijk dat het bedrag van de drempelwaarde wordt vastgelegd op 1 miljoen euro.

2.3. De antimisbruikbepalingen (B.22 – B.28.4)

De verzoekers zijn van mening dat de antimisbruikbepalingen van de wet van 17 februari 2021 het fiscaal wettigheidsbeginsel (artikel 170, § 1, van de Grondwet) schenden. Door de onduidelijkheid over de doelstelling van de wetgever en door tegenstrijdigheden tussen de parlementaire voorbereiding en de tekst van de wet, is het volgens de verzoekers onmogelijk te weten welke verrichtingen als fiscaal misbruik kunnen worden beschouwd.

Het Hof brengt in herinnering dat het wettigheidsbeginsel in fiscale zaken vereist dat elkeen met een minimaal niveau van voorzienbaarheid kan bepalen of hij aan een belasting is onderworpen.

Met betrekking tot de algemene antimisbruikbepaling, verwijst het Hof naar zijn [arrest nr. 141/2013](#) van 30 oktober 2013 waarin het inzake de algemene antimisbruikbepaling van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen oordeelde dat het wettigheidsbeginsel wordt geëerbiedigd wanneer de doelstellingen van de betrokken fiscale bepaling op voldoende duidelijke wijze blijken uit de tekst en in voorkomend geval uit de parlementaire voorbereiding van de van toepassing zijnde wetsbepaling.

Het Hof is van oordeel dat de parlementaire voorbereiding van de wet van 17 februari 2021 in voldoende duidelijke bewoordingen de doelstellingen van de effectentaks omschrijft en voldoende duidelijk uiteenzet op welke wijze de algemene antimisbruikbepaling moet worden geïnterpreteerd. Het Hof verwerpt de grief in zoverre die gericht is tegen de algemene antimisbruikbepaling.

Het Hof oordeelt daarentegen dat de tekst van de wet en de parlementaire voorbereiding niet op voldoende duidelijke wijze doen blijken op welke twee categorieën van verrichtingen de specifieke antimisbruikbepaling betrekking heeft. Deze laatste beantwoordt derhalve niet aan de vereisten van het wettigheidsbeginsel in fiscale zaken, zodat zij moet worden vernietigd.

2.4. De terugwerkende kracht van de antimisbruikbepalingen (B.29 – B.32)

De verzoekers voeren aan dat de antimisbruikbepalingen het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel (artikelen 10 en 11 van de Grondwet) schenden, doordat zij, zonder redelijke verantwoording, van toepassing zijn op verrichtingen gesteld vanaf 30 oktober 2020.

Het Hof stelt vast dat die antimisbruikbepalingen inderdaad terugwerkende kracht hebben, aangezien de overige bepalingen van de wet van 17 februari 2021 in werking zijn getreden op 26 februari 2021. Aangezien de specifieke antimisbruikbepaling werd vernietigd (zie punt 2.3), beperkt het Hof zijn onderzoek tot de algemene antimisbruikbepaling.

Het Hof herinnert aan zijn vaste rechtspraak dat de terugwerkende kracht van wetsbepalingen in principe rechtsonzekerheid veroorzaakt, zodat zij enkel kan worden verantwoord door bijzondere omstandigheden, met name wanneer zij onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang. Het Hof wijst erop dat een dergelijke doelstelling erin kan bestaan om te vermijden dat potentiële belastingplichtigen op grote schaal verrichtingen zouden doorvoeren om aan een nieuwe belasting te ontsnappen.

Het Hof acht de argumentatie van de wetgever op dit punt evenwel niet voldoende. Het feit dat verrichtingen zeer eenvoudig kunnen worden doorgevoerd is het gevolg van de keuze van de wetgever om het aanhouden van een effectenrekening als belastbare materie te hanteren. Evenmin kan de terugwerkende kracht worden verantwoord door het feit dat de nieuwe belasting werd aangekondigd in een bericht in het *Belgisch Staatsblad*. Niet alleen heeft een dergelijk bericht een louter informatief karakter, maar bovendien heeft de terugwerkende kracht uitwerking vanaf een datum die de publicatie van het bericht voorafgaat.

Het Hof vernietigt dan ook de terugwerkende kracht van de algemene antimisbruikbepaling.

3. Besluit

Het Hof vernietigt de specifieke antimisbruikbepaling en de retroactieve uitwerking van de algemene antimisbruikbepaling. Het Hof verwerpt de beroepen voor het overige.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel “media” van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Sarah Lambrecht](#) | 02/500.12.83 | [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)